

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld. za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijaške velja snižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami.

Peterburg 13. septembra. Oficijalno se iz Poradima poroča 12. t. m.: Včeraj pred dnem se je začelo streljanje na Plevno in je trajalo do 3. ure po polu dne. Potem se je začel naskok (šturm). Proti večeru so bile tri redute vzete, na južnej strani od generala Skobeleva, in velika Grivica-reduta od generala Rodjonova, ki je bil lahko ranjen in od komandera Šlibera, ki je mrtev obležal. General Dobrovolski je tudi mrtev. Pri naskoku na zadnjo reduto se je udeležilo 6 ruskih bataljonov in eden rumunski. Dve turški zastavi in pet kanonov je bilo pripljenjenih.

Denes 12. sept. se je, ko se je dan belil, zopet na celej liniji začelo ostro streljanje. Rusi stoje navzoči turškim utrdbam v pozicijah včeraj vzetih. Ruske izgube so znašale včeraj samo ranjencev nad 5000, število mrtvih še nij znano.

Carigrad 12. sept. Bitva pri Plevni se nadaljuje. Osman je prijet od treh ruskih vojnih oddeljenj. — Pred Bjelo se baje tudi bitva pripravlja, kjer se Rusi zbirajo. Sulejman-paša drži svoje pozicije v Šibki-soteski.

Carigrad 11. sept. Guvernér iz Adrianopolja telegrafira, da je bilo 57 Bulgarov obešenih.

Oršova 12. sept. Od jutri naprej pride vsak dan osem vlakov, skupaj dve diviziji ruske vojske, katera bode čez Kladovo in Srbijo proti Vidinu in Sofiji operirala.

Knin 12. septembra. Tu sem je zopet 140 beguncev iz Bosne pribežalo. Trije, ena

žena in dvoje otrok, so pri Strmici nad Kninom od lakote umrli.

Dvor 12. septembra. Vstaši so turške vasi Gjurgjevac in Dizdariče zapalili in 22 Turkov pobili. Tudi vas Jezarsko nad Trškim Novim so zažgali in mnogo živine naplenili.

Vojska.

Grozovito krvi bode še teklo. Rusi so le en dan šturmali, le tri redute pri Plevni (to se ve da tri najvažnejše prišturmali) ali palo je samo ta dan 5000, pet tisoč ranjenih, torej gotovo tudi 1500 mrtvih!

Dva generala sta mej mrtvimi, jeden je ranjen! To kaže, da je oficirstvo hrabro šlo pred vojniki.

Drago bode Plevna stala Ruse, predno jo bodo dobili, ali imeti jo morajo in pri tem čudovitem junaštvu slovanskih naših bratov, borečih se z azijatsko zverjadjo, imeli jo tudi bodo.

„Pol. Correspondenz“ poroča o bojih pri Plevni iz Bukurešta 12. t. m.: Bojevanje pri Plevni omejevalo se je do včeraj na operacije od strani rusko-rumunske vojske, ki so imele namen, ožje cernirati in omajati turške pozicije. Od turške strani se je zgodilo več ofenzivnih vdarcov, da bi se cerniranje pretrgalo, a nijeden se nij posrečil. Na rusko-rumunske strani je 80.000 mož z 356 topovi, za vsacega je zračunjenih 300 strelav; Osman-paša pa ima 60.000 mož s kakimi 220 topovi, a grozno je zasačan. Ako kmalu pride do juriša na turške šance, bode to strašno krvavo delo, ako računimo po trdovratnem protistavljenju 8000 Turkov pri Lovči proti 20.000 Rusov, kateri boj je trajal celih 12 ur. Kakor se poroča, bode rumunska vojska naj-

prvo navalila. Novi most čez Dunav pri Nikopolji je bil predvčerajšnjem dodelan.

Divizija kneza Imeretinskega je, zapustivši nekoliko bataljonov, iz Lovče v Bogot otšla.

O boji pri Lovči se še javlja, da so Rusi pri jurišanji izgubili 1700 mož. Le knezu Mirskemu, ki je o pravem času posegel v boj, se je zahvaliti, da Turki Lovče nijso v novo dobili, ker je Osman-paša odposlal 20.000 mož, da bi Rusom Lovčo izpulil. Z izvrstnim manevrom se je knezu Mirskemu posrečilo, odrezati onih 20.000 Turkov in jih prisiliti, da so se po velikem ovinku umaknili v Plevno.

Še le zdaj poizvedamo, da oni štirje Krupovi kanoni, katere so Črnogorci lokavo nesli po noči iz Castelastue in jih na ladiji peljali mimo turških, ničesa slutečih straž, nijso bili iz Krupove tovarne v Esnu, nego so nosili kolek „St. Peterburg“. Rusija jih je Črnogorcem podarila.

V Carigradu so te dni armirali 44 najbolj sprednjih fortov z oblegovalnimi kanoni. Drugo črto bodo te dni utrdili.

Napitnica cesarjeva in naši nemškutarji.

Novica, da je naš cesar napil „na zdravje svojemu prijatelju in zavezniku ruskem u carju“, zadela je naše nemške ustavoverce in nemškutarje, kakor kaka bomba. Dozdaj so bili namreč ti prusijani, naši nemškutarji raznih stanov, zlasti pa onega, kateremu posebno priporočamo poslušati, kako Nj. vel. cesar sodi in misli, navajeni, nas Slovence in avstrijske Slovane sploh zmerjati, da smo „državi sovražni“ (staatsfeindlich), če

Listek.

Sužnost pri starih Grkih.

(Konec.)

Aristoteles trdi, da po naravi sami so sužnji potrebni, kajti narava, pravi, mora vendar hoteti, da se tista dela, katera so za življenje potrebna, izvršujejo. K tej izvršitvi pa je treba orodja, ne samo neživega, ampak tudi živega. Ko bi na pr. mrtvo orodje na povelje ali celo samo od sebe opravljalo potrebno delo, tedaj bi ne bilo treba živih orodij. Tako pa so potrebna in narava sama jih hoče.

Vidimo iz tega upeljevanja, da Aristotelesu še na misel ne pride, da bi ravno tako lahko tudi svobodni Heleni s pomočjo mrtvega orodja opravljali potrebno delo; kajti, da svobodni državljani mora biti oproščen priprostega dela, ako se hoče, da se država do-

bro upravlja in vlada — o tem nikdo ne dvomi.

Barbari so niže stoječe človeško pleme, duševno so nerazviti, tedaj nesposobni za višjo stopinjo življenja, na kateri so bili Heleni. Naravno pa je, da to, kar je razumno, gospoduje nad nerazumnim, kakor je naravno, da gospoduje duh nad telesom, človek nad živaljo. Ako je takih ljudij, kateri za drugimi tako daleč zaostajajo, kakor na pr. telo za duhom, za te je pravično, in tudi bolje, da hlapčujejo razumnim. Res je, da se tudi Heleni nahajajo v sužnosti, vsled obče priznanega pravila, da je v vojski pridobljeno blago lastnina zmagovalčeva, tedaj tudi jetnik; toda nij prav take imenovati sužnje, ker kdor je za svobodo rojen, nikdar ne more biti suženj; zato pa je tudi protinaravno, Helena v take hlapčevske razmere spraviti.

Le za barbara je po naravi pravo in koristno, da Helenu hlapčuje; to je zdrava razmera, katera obema koristi.

Vidimo tedaj, da se je Aristoteles tu udal splošnemu prepričanju, katero je s tem v svojo sistemo spravil, da je trdil, da so barbarski rodovi niže človeško pleme od Helenov.

Ko se je krščanstvo jelo razširjati po Grškem, sužnosti nij odpravilo. Kajti apostoli in cerkveni očetje v prvih časih krščanstva nijso si za to prizadevali, da bi se siloma razrušila razmera mej sužnji in gospodarji, od gospodarjev nijso zahtevali, naj sužnje osvobodijo, niti od sužnjev, naj otresejo jarem sužnosti, ampak opominjevali so le one, naj po človeško ravnajo s sužnji, te pa, naj sužnost prenašajo, kakor druge sile in težave, katere se nalagajo človeku kot izkušnje. Da bi pa plemena in rodovi človeški toliko različni mej soboj bili, to trditev je zmirom bolj omajevalo krščansko načelo, da so pred Bogom vsi ljudje enaki.

Ko je cesar Justinijan ukazal zapreti novoplatonske šole in zapodil zadnje poganske

za Rusa in ne za Turka simpatiziramo. Dunajska „N. fr. Pr.“, voditeljica ustavovernih listov, je bila glavni evangelij naših nemškutarjev. Kar so tam grdihi psovki na Ruse nabrali, to so potem trobili povsod. Celó v naši uradni „Laibacher Zeitung“ pojo redaktorjeve škarje vedno turkofilno in protirusko. In tisti najneumnejši butelj mej vsemi novinami tega sveta, ljubljanski „Tagblatt“, organ naše kazine, uže leto in dan iz nas in iz družih slovenskih listov rusoljubne stavke papperkuje in zlasti ob sobotih svojim nemškutarskim filistrom z neizmerno bedastimi glossami prodaje, pa potem ta uboga časopisja para misli, da nas je uže kot veleizdajce denunciral, če nam je dokazal, kar nikdar ne tajimo, temuč uže deset let vsak dan ponavljamo: da smo namreč prijatelji slovenske Rusije. Ustavoverstvo in psovanje na Rusijo in ruskega carja, — to je bilo uže vse jedno. Ustavoverstvo se pa dela, kakor da bi bilo ves avstrijsk patrijotizem v najem vzelo, zato smo bili mi, ki smo z Rusi simpatizirali, — veleizdajniki!

Kaj smo pa zdaj, o gospoda nemškutar-ska? Zdaj, ko je celemu svetu jasno, na magjarske zemlji izpovedano iz najvišjih ust, kako simpatizira vsak, ki je pravi Avstrijec? Kaj poreko zdaj nemškutarski in nemški listi in lističi, ki iz dispozicijsfonda zobljejo? Kaj ona gospoda v naši kazini in po raznih kancelijah, ki so veselo po konci glavo nosili, in so nas rusoljube srdito gledali, kot zrele za ječo, ko so nesramni nemški časniki legali o Rusih in o carju, „zavezniku našega svitlega cesarja, prijatelja njegovega in monarhije naše!“

Nemškutarjem je tedaj sapa zaprta zdaj in veseli nas, da jim moremo to povedati na vsa usta. Saj so bili uže tako nesramni, da so nas v „Tagblattu“ uže v Sibirijo pošiljali in nam knuto obetali in naše avstrijsko domoljubje črnili, ker smo iste simpatije v svojih glasilih izjavljali, katere je v svojej napitnici proglasil naš vzvišeni vladar in cesar.

V tem so torej naši nemškutarji ponižanje doživeli, katero jim iz srca privoščimo, ker zaslužili so ga. To izkustvo pa nas more le v veri in upanji potrditi, da se bodo za nas Slovane kmalu tudi v vseh družih rečeh „vremena zjasnila“, da bode konec vseh družih sumničenj, iz katerih izvira toliko neugodnosti za nas.

modroslovce, in je tako poslednji mahljaj padel na ostanke starega časa, je bilo v Athenah, kakor eden teh pregnanih filozofov, Simplicius, piše, še mnogo sužnjevi, ki skoro drugzega nemajo opraviti, kakor spremljati gospodarja, kadar gre z doma; pravi, da sužnji kra-dejo, po sili jemljejo in radi po ulicah tepeže začenjajo, ker vedo, da jim sesužnji radi pomagajo.

Sužnost je sicer v krščanskem bizantinskem cesarstvu izgubivala svojo obširnost in obsežnost, in razmere sužnjevi so milejše in ugodnejše postajale; toda izginila sužnost nij. Še dolgo časa so grški morski roparji po ital-skem morskem obrežji ropali ljudi in jih prodajali, toda vedno bolj je obveljavalo načelo, vsaj kristijanov ne za sužnje imeti.

In ko so Turki te dežele vzeli, je sužnost ostala in konec jej je bilo v teh krajih še le v našem stoletju, ko se je Grška iznebila turškega jarma.

Proglas kneza Karla Rumunom.

8. septembra je iz Poradima poslal rumunski knez sledeči proglas na svoj narod:

Trije meseci so prošli, odkar sti naši obé zbornici Turčiji napovedali vojsko; v tem času smo skušali ostati v defenzivi in braniti samo meje, da si so Turki vedno dalje pustili in zverstva počenjali; vse smo pretrpeli, nadejaje se, da bode rusko-turška vojska kmalu končala se, misleči, da se bodo pri sklepanji miru velesile obzirale na našo zmer-nost. Žalibog se vojska nadaljuje proti naši nadeji; Turčija s trdovratnim fanatizmom divja proti kristijanom. Osoda Rumunije postaje jako opasna, Rumunija trpi zaradi vojske; kako strašno bi bilo položenje, ako Turki vojsko še na ta kraj naše meje prineso. Dolž-nost zahteva od nas, da se trudimo zaprečiti tako strašne mogoče dogodke. Ker smo v ne-varnosti, da v nedelavnosti vse izgubimo, kar imamo, in brez poročstva, da bode Turčija mej defenzivno in ofenzivno vojsko delala ka-kov razloček, moramo z rusko armado sode-lovati, da konec vojske na vsak način pospe-šimo. Sodelovanje terjajo naši narodni in go-spodarstveni interesi. Čuvstvo samoohrambe, ne želja o pridobljenji, nas sili iz defenzive. Po opustošenji Bulgarije in potem, ko je bilo prebivalstvo izročeno krutemu zverstvu ne-discipliniranih azijskih drhalij in je bil uni-čevalen boj napovedan vsem kristijanom, nij-smo imeli nobene garancije, da nam bode osoda boljša, kakor jo imajo kristijani v Tur-čiji. Ako bi Turčija zmagala, polastila bi se Rumunije.

Dokler turške trdnjave od Ada-Kale do Mačina nastreljavajo naša mesta, uničujo mej-narodni lokalni promet na Dunavu, dokler se ne uvede človekoljubna uprava v Bulgariji in se ne zagotovijo človeka vredne pravice kri-stijanom v Turčiji, Rumunija ne more misliti, in tudi nema pravice, biti v miru. Obvaro-vana sedanjih in bodočih katastrof mora Ru-munija pripomoči, da se ustanovijo stvari. Ali se hočemo opirati na tuja pleča? Nikdar ne šteti na napredujočo silo, na našo krepko zmožnost življensko? Prišel je čas, ko Rumu-nija dokazuje z odpovedovanjem vseh svojih razredov, z rokami svojih podložnih, da je zmožna živeti in izpolniti poslanstvo na ustji Dunava, pomoči, da se uredi in ustanovi iz-tok, pomoči ob boku ruske zastave, na kateri je zapisano osvobojenje krščanskih narodov v orientu.

Dvignimo rumunsko zastavo, ki nosi zna-menje: „Neodvisnost rumunske države!“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. septembra.

Na Magjare je naredila **napitnica cesarjeva** velikansk utis in se mnogo go-vori o tem. Njih časniki pripovedujejo, da je turški pobleščeneec zapustil dvo-rano po napitnici, zunaj pa od košičkih ma-gjarskih meščanov demonstrativno pozdravljen bil, (kar je nepredvidna in nelojalna stvar). Magjarski „Hon“ prinaša napitnico, pa v svo-jej slepej jezi neče pisati „kralj“, kakor je na Ogerskem sploh navada, ampak je začel pisati „cesar.“ S tacim nelojalnim obnašanjem bodo Magjari še brž svoj vpliv izgubili.

Pa tudi nemške Cislejtance je cesarjeva napitnica silno dirnila. „N. Fr. Pr.“ prinaša četrtek uvodni članek, v katerem pravi, da ima cesarjeva napitnica pomen kakega raz-kritja: verovati mora, da obstoji mej Ru-sijo in Avstrijo skrivna zveza, zato

mora napitnica neizmerno iznenadenje vzbudi. Rusija naš zaveznik! To se „N. Fr. Pr.“ tako čudno zdi, kakor da bi bilo iz turškega jezika vzeto. Zdaj se more marsikaj razložiti. Potem pa zoper Ruse zabavlja in se nazadnje predrzne sumničiti jih. Tiskovne svo-bode je na Dunaji še več, kot pri nas.

Lvovski **Poljaki** so papeževega nun-cija, kakor so časopisi pozivljali, slovesno sprejeli z veliko demonstracijo.

V **hrvatskem** saboru je poslanec Fol-negović izročil predlog, naj se vlada pozove, podučiti se o prigodkih v Reki (kjer je ma-gjarska policija ob priliki prihoda cesarjeviča Rudolfa hrvatsko zastavo trgala in teptala) in naj potem poroča saboru. Predlog pride na dnevni red.

Vnanje države.

Iz **Belgrada** se piše „Pol. Corr.“: Razen angleškega konzula si nobeden drug konzul kake velesile nič ne prizadeva, Srbijo odgovarjati od vojne. —

Grška bode tist hip stopila na dan in se uvrstila mej bojevnike zoper Turke, ka-kor brž Rusi prvo veliko zmago dosežejo in jo dobro porabijo. Videti je, da je ruska vlada sama za to skrbela in dogovore skle-nila. Ko se bode bolni mož pokopaval, hoteli bodo tudi Grki en kos njegove dedovine. Zato jo pa morajo zaslužiti. Dozdaj so se pač le po lisičje obnašali, ne mnogo poguma kazali, ali zdaj jim ne bode trebalo več straha. Grška regularna armada šteje 27.000 mož, 642 konj in 50 kanonov. narodna bramba šteje okolo 165.000 mož, flota ima 20 vojnih ladij, Če je od deželne brambe le 30.000 mož vo-jaško izurjenih, vendar z redno vojsko postavi potem Grška 60.000 mož v boj in lahko za-sede grške provincije, ki so pod Turkom. Na meji Macedonije podaje Grecija lahko Srbiji roko, ki bode staro Srbijo zasedla. Tako bi se, ker bode rusko delo gotovo tudi brže na-daljevalo se, kmalu otrebil Balkan turške golazni.

K včerašnjemu članku o obsojenji **Gan-bette** moramo dostaviti, da Gambetta ne bode precaj zaprt, ker se je zoper razsodbo na drugo instanco pritožil. Iz tega uzroka se je dal tudi „in contumaciam“ obsoditi, ker po francoskem kazenskem zakoniku je le tako mogel pravomočje obsodbe tako dolgo zavleči, da pridejo volitve, namreč do 14. oktobra. In pravijo, da če vse prizive in obreke, ka-tere francoski zakon na roko daje, porabi, utegne do 14. oktobra stvar zavleči.

Iz **Berlina** se javlja: Vladna „Nordd. Allg. Ztg.“ pravi: „Obsojenje Gambette je hujše, nego državni udarec, ker ono izpodrezuje vsako možnost, da bi se kedaj reakcija z republiko sprijaznila. S to obsodbo je francoska zdanja vlada mostove za soboj požgala.“

Na **Nemčijo** (t. j. na pruski dvor) se nekateri nemški in nemškutarski listi dan na dan jeze, da je Rusom prijazna in da jim mo-ralično pomaga. Ko pa je Rusija l. 1870 Pru-som pomagala, bilo je tem nemškim juna-kom ljubo.

Dopisi.

Iz Idrije 12. septembra. [Izvirni

dopis.] V pondeljek, 17. septembra, odprla se bode naša novo zidana šola. Če se ne motim, vam je uže pred nekolikim časom drug do-pisnik poročal, kako monumentalno poslopje je omenjena šola, toraj odpade meni dolžnost o zunanosti iste dalje govoriti; a ker je pa v onem dopisu menda po pomoti izostalo ne-koliko potrebnih opazk, dovoljujem si one se-daj obelodaniti, ker se mi zdi ravno ta čas najugodnejši takim poročilom. Kot Idrijčan sem tudi jaz vesel in zadovoljen, da je dobilo naše mesto, sicer pozno, a naposled vendar-le tak velikansk hram za odgojo in poduk mla-dine idrijske. Smem reči, da ga nij Idrijčana, kateri bi hotel kratiti zasluge onim možem, kateri, če tudi nijso možaki našega politič-

nega mnenja, so delali toliko let na to, da se je na zadnje vendar rešilo enkrat prevažno šolsko vprašanje idrijsko. Hvala, za kar hvala gre — to je naše geslo in tu ne zamudimo priznati, da zasluži g. Onderka v prvej vrsti, da mu je Idrija hvaležna za novo šolo, „kot tako“. In če na drugi strani izpregovorimo denes kako besedo, naj se nam ne zameri, kajti znano je slehernemu, da več oči, več vidi. In jedna tacih opomb, katerih nam več leži na srcu, je ta, da smo mi po statističnih datah, ali če hočete, gospodje, da jasneje govorimo: „po številkah“ trdno prepričani, da se je v to poslopje obilo, obilo preveč denarja vtaknilo.

Prst na usta!! — ko bi dalje govorili, ne vemo, ali bi bilo ljubo dotičnikom.

Šolske sobe — fine sobe, in njih vrednost je povišana še s predsobami, takozvanimi „sobami za garderobo“. — Garderoba! so li pomislili gospodje stavbeniki, e tutti quanti, kaj pomeni ta beseda? — Nam se zdi, da ne, kajti idrijskim „šolarjem“ garderobo napravljati, to se pravi toliko, kakor ubozega prebivalca idrijskega „za norca“ imeti. Idriječan bi bil hvaležen, da bi mogel svojim otrokom najpotrebnejša oblačila napraviti — pri tem slabem zaslužku pak, kateri se mu po novih naredbah dan za dnevom še krči, naj pa Idrija skrbi za to, da se bodo napolnile s potrebno „šaro“ tudi sobe za garderobo! — ne, gospoda, mnogo pametnih mož sem uže slišal na lastna ušesa, da se je pri tem mislilo na vse kaj družega, nego na to, kar bi bilo za Idrijo. — Pa pustimo, stvar je delikatna, saj se tako tudi razumemo!! — Le toliko pristavimo, da je neka v tej stroki kompetentna glava teh mislij: „So ein Bau ist eine nutzlose Verschwendung des Raumes“. — etc. etc.

V pondeljek se bode torej otvorila šola. Slavnost bode gotovo sijajna, vsaj priprave se delajo uže čez en mesec. O programu recimo, da je strogo nemšk, in da bodo tudi Slovenci sodelovali.

Marsikdo se bode temu začudil, a stvar stoji tako. Kakor hudi sovražniki čitalnice in sploh narodnih mladih ljudi so gotovi gospodje nasprotne stranke, pošteni so vendar toliko, da spoznajo in tudi obstanejo, da je moč organizatorična in aranžerski duh na strani zatiranih narodnjakov; in tako je prišlo, da se je „ponižala“ visoka glava ter prosila pismo slovenske narodne pevce, naj sodelujejo pri otvorenju nove šole. Mi konstatiramo zadostenjem ta slučaj, vsaj je pa tudi nov dokaz — „schlagender Beweis,“ — da je nespametno od gotovih krogov i popolnem neopravičeno, kajti v svojo lastno škodo, ako se prepoveduje godcem in pevcem sodelovati v čitalnici ter obiskovati njene prostore. Da bi se naš vrli čitalniški kapelnik in pevovodja g. Ivan Serjun tolikanj ne trudil za godbo, kje bi bili imeli Vi, gospodje, zadnje dve leti moža, kateri bi Vam bil godel na „vijolon,“ kje onega za „vijolončel?“ — Zmernost se priporočuje nam — a za Boga, kako more človek mirno gledati, če vidi, kadar hoče, tako postopanje. — Prav za prav bi ne bilo treba teh lokalnih zadev mej svet razpošiljati, a to storimo zavoljo tega, ker bosta morda prinesla ljubljanska nemška lista „salbungsvoll geschriebene“ dopise o slavnosti, kateri bi sicer povdarjali glede marsikake točke programove stvari, ki so popolnem v protislovju z resnico.

Na oficijalne govore pri slavnosti se uže

naprej veselimo, vsaj smemo pač misliti in upati, da bode tudi Slovincem vhod dovoljen, akoravno nas spomin opominja na slovesno dekoracijo Ant. Ježa z križcem, katerega je podalo Nj. Veličanstvo možu, ki je toliko let zvesto služil cesarja. Pri tej priliki so bili vabljeni vsi uradi, gospodje družih branš, mej temi tudi celo oni možicelj, ki je sicer hud nemčur, nemščine pak, akoravno bi jo pri svojem poklicu moral znati. le toliko zna, da se je pred kratkim na smeh navzočih ustil: „ich habe gehört, es kommt ein neues Gerichts-Adjunkt nach Idria.“ — samo edina županija se nij vabila, ker je nekdo dejal, da se ces. soba prepusti le pod tem pogojem, da se ne vabi „slovenski narodni mestni zastop.“ Kot nepristransk poročevalec bodem ta pot na vsako frazo slavnosti še tem bolj pazil, ker se na-dejam, da se znava z dopisnikom „Tagbl.“, ki navadno le o važnih prilikah stegne svojo staro zagrizeno roko po peresu, zamotati v popolnem ne enaka poročilo in tu bode najlepša prilika, da narediva račun še za zadnji dopis v „Tagbl.“ za časa volitev, da bode mož videl, da si človek nij „schuldbewusst,“ ampak da se dobro ravna po besedah, katere smo imeli čast slišati iz njegovih ust: gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo.

Iz Gradca 12. sept. Dalje ko človek pride, več prizvé ter vidi različnosti mnenja v raznovrstnih zadevah. Dne 7. sept. dokončavši svoje domače službovanje za vselej, šel sem kot zastopnik učiteljstva necega slovenskega okraja k deželnej učiteljske konfereciji v Gradec, katera je bila na 10. sept. sklicana. — Vožnja človeka utruji, zaradi tega sem prvi večer le samo do Maribora potoval. Prišedši v Maribor, sem razgledal mestne zanimivosti in premembe od istega časa, ko sem kot zrelosti sposoben učitelj prijazno mestice ob deročej Dravi zapustil. — Mnogokaj se je tudi tukaj preinačilo — in mnogo mislim je najnovejša doba tudi narodna čuvstva tukaj ohladila.

Drugi dan 9. sept. sem došel v Gradec. Občudoval sem v krasnem mestu vrli red, snago in čudovito lepoto, iz katere se očividno kaže lep napredek blagostanja.

Drugi dan bil začetek dež. učiteljske konferecije, katera je trajala do 12. sept. Mej raznim drugim so se zastopniki stajerskih učiteljev proti vpeljevanju šibe v šolo izrekli; to je hvalevredno; kajti napredek in človekoljubje to naravnost terjata; inace je učiteljstvo v istini podobno starim nekdanjim korporalom. Vseh navrstnih in predloženih točk so se učitelji marljivo udeleževali, tako da so bile debate živahne in zanimive — in značilo se je, da štajersko učiteljsko društvo vrlo napreduje. O.

Domače stvari.

— (Skozi Ljubljano) se je včeraj iz Pulja domov vozil cesarjevič Rudolf. Na kolidvoru so ga pozdravili načelniki deželne vlade, vojaštva in župan. Cesarjevič je govoril, dokler je vlak stal, z vsacim nekoliko, najdalje z županom, izpraševajoč o razmerah našega mesta.

— (Denašnja „Laibacher Zeitung“) blebeta zopet nekaj o zadnjem občnem zboru banke „Slovenije“, kar je pa vseskozi zlagano. Ona namreč trdi, da je bilo v občnem zboru 12. t. m. zopet novo 15% doplačilo na delnice skleneno. Da se o novem

doplačevanju niti govorilo nij in se tudi v prihodnje govorilo ne bode, ve vsak, kdor se količkaj za banko zanima. Od kod je „Laibacherica“ to novico pobrala, tega res ne vemo. Pa saj je večina njenih novic tako novih, da le ona o njih ve.

— („Der dumme Kerl von Laibach“), ali kakor tudi na drugo ime čuje, „Laibacher Tagblatt“, piše v zadnjem svojem uvodnem članku to-le budalaščino: „Russland ist bis heute der besiegte Theil, Russland hat Misserfolg auf Misserfolg zu registrieren, Russland kann sich einer tüchtigen Führerschaft auf den Schlachtfeldern nicht rühmen, Russland musste der zähen Widerstandsfähigkeit und Tapferkeit der türkischen Truppen unzählige Male weichen, Russland wird in der neuesten Kriegsgeschichte nicht glänzen, Russlands Armeen werden in Europa und Asien geschlagen, und doch stellen die Offiziösen in Wien und Berlin den türkischen Waffen ein ungünstiges Endresultat in Aussicht.“ Ali poznate kateri list, ki bi bil toliko oslarije na eno sapo izgovoril?

— (Poboj.) Poroča se nam: Te dni je bila na Igu pri nekej hiši „kopica,“ kjer so proso meli. Po kopici je prišlo do tepeža; štirje so hudo poškodovani, jeden je za ranami uže umrl. Ižanci so menda res nasledniki prebivalcev stavb na koleh na ljubljanskem močvirju, ker se vedno ubijajo in tepežkajo.

— (Utonil) je blizu Dobrove v Topolovici nek premožen 53 let star posestnik ponesreči v Gradašici.

— (Potres.) Iz Mokronoga se nam piše 13. t. m.: V Mokronogu in okolici je bil v sredo zvečer okolo osme ure precej močan, kakih pet sekund trajajoč potres. Drugi je bil ob drugi uri po polunoci, kateri se je pa le malo čutil.

— (Iz Gorice) se nam piše 13. t. m.: Sinoči je došel v Gorico nadvojvoda Rajner, poveljnik deželobrambovcov, denes mu je pa mestna godba svirala pred hotelom, ker vojaška je včeraj odšla z vsem tukaj štacioniranim vojaštvom k veliki manevri na Kras. Nocoj ima tukajšnje telovadno italijansko društvo veselico, katere čisti donesek je namenjen pogorelcem v Ročinu.

— (Ponarejen denar.) Iz Celja se poroča 11. t. m.: Včeraj so pri nekej dekli, ki je iz Srbije prišla, z imenom Ana Gruber iz Litije, našli ponarejen bankovec, ko je pri sladničarju Zabukovšku kupovala. Ko so jo peljali na policijo, vrgla je od sebe listnico, v katerej je bilo še 37 ponarejenih goldinarjev. Posnemani so precej dobro; menda je pri goljufiji fotografija pomagala.

— (Od Ljutomera) se piše: „Goveje živine zgonijo mnogo od nas preko Mure na Ogersko, uže celo leto, naj je stara ali mlada, debela ali slaba; plača se precej dobro. Lani smo imeli večkrat kupovanje konjev za vojaške potrebe v Ljutomeru, ter se jih je na 100 prodalo, letos pa nij nikdo kupoval. Svinj je v začetku mnogo poginilo na črnu. Zrnje ima lepo ceno!

— (V Digošah pri Mariboru) so ponočni tolovaji prijeli voznika, mu iz voza skotali polovnjak vina, ki se pa je razbil, ko je pretrdo na zemljo pal; voznik je mej tem konja pognal in zbežal.

— (O nepokojih v Reki) in zasramovanji hrvatske zastave se piše „Slov.“: Nasproti guvernerjevi hiši prebiva vrli narodnjak dr. Barčič. Kot odkritosrčen poštenjak

je obesil na svojo hišo zastave narodne barve; druhal, našuntana, da naj razdrapa vse hrvatske zastave, je začela pri tej hiši. Ko je zastave, do katerih je mogla priti, raztrgala, je hotela imeti tudi one, ki so bile višje, zlasti veliko zastavo, koja je znad strehe ponosno vihrala. Siloma hote v hišo, razbijajo po vratih in oknih. Ker nič ne opravijo, hočejo od zvonaj na streho zlesti. Uže je eden na nekem zidu, in hoče splezati na streho, kar pride vendar pandur, ga potegne doli, in — spusti. Druhal se potem barbarsko ali tartarsko kričaje vali po mestu, in kjer so slutili narodnjake, kričali so jim „eljen“, in kjer so našli slovansko zastavo, če so le do nje mogli, so jo raztrgali. Prišli so tudi do čitalnice in brž zlezejo eden na družega, in naredo živo kopico, in hoče vrhnji zgrabiti po hrvatski zastavi, ali ta hip se mu ona umakne nazaj notri v čitalnične prostore. Druhal je neki imela nalašč za to delo, — za odrezovanje slovanskih zastav, napravljene kasirje. O Gorjupu se tudi pripoveduje, da je bil siljen pobrati hrvatske zastave, pa jih nij hotel. To je le košček tega, kar se je godilo magjarskega po slovanskej Reki.

— (Iz celjske okolice) ima „Učit. Tovariš“ dopis o ondotnej okrajnej učiteljske konferenci. Ta zbor učiteljev je v tem obziru interesanten, ker kaže obilo nemškutovanje, na katero silijo neki učitelji. — Nadzornik (Končnik, rodom Slovenec) je sledeče reči učiteljem priporočeval in ukazoval: „Izišla so nova — nemška berila v osmih oddelkih. Ta berila se bodo morala v slovenske šole vpeljati; — ali se imajo ali ne, to nij vprašanje, ampak le o tem naj je posvetovanje, kateri oddelek se bode v tej ali onej šoli, v tem ali onem razredu vpeljal — prvi nadzornik. Ta nemška berila se bodo (tudi) slovenskim šolam poslala gratis — (als Armenbücher). — Pa res — na nekaterih šolah, se ve da na slovenskih, smo uže dobili ta nemška berila. Neke nemške bukve „Lehrerbild“ se priporočajo. Lapajnetove knjige se ne smejo rabiti — niti učenci niti učitelji jih ne smejo — ta prepoved se v novič postri; le Krones — Lapajnetove „Pripovedi Štajerske“ so dopuščene, kot dopolnilo k berilu. V slovenskih šolah se ne smejo nobene druge pesni učiti, niti peti, kakor edino tiste, ki so v dotičnih berilih, — pač pa se sme nemški peti. — Na večrazrednej šoli v višem razredu naj se poje nemški (nasvetuje nadzornik g. Končnik). Ako učitelj kam kompetira, mora od zdaj zanaprej navesti: krstno in rodovinsko ime, rojstveno — deželo, rojstveni kraj in dan; spričevalo sposobnosti, čas, kraj in kakovost dosedanjega službovanja, kakor tudi plačilo, katero sedaj dobiva. Treba je gojiti cerkveno godbo in cerkveno petje. Za letošnje učiteljske konference se je odločilo „diete“ samo za en dan, če konferenca prav več dni traja. (Pri nas je trajala dva dni — tri obravnave dnevnega reda pa so se še izpustile.) — Predsednik je opozoril, ako bi se kdo drznil pred koncem konference oditi — če tudi še le drugi dan, — tak izgubi povračilo še za prvi dan. Drugih ukazov ne omenjam. — Nadzornik prehaja k raznim opazkam, z nadzorovalnega stališča. V obče izreka svojo zadovoljnost glede vspehov na teh šolah. Vendar pa pravi, da se posamezni predmetje obravnavajo površno ali celo po mačehovsko. Tako zgodovina, geometrija, fizika in

kemija — tudi telovadba se premalo goji. — No, to so ravno predmetje, za koje so prepovedane vse slovenske knjige, kolikor jih imamo iz teh strok. To je toraj sad — če se tava po temi, če se v slovenskej šoli tradira v nemščini; ali pa če se iz nemških knjig sprot prestavlja — in še to, vedi Bog kako! Prav milostljiva je sodba, če se reče, da v naših krajih najmenj polovica učiteljev ne zna pravilno slovenščine govoriti, niti pravilno pisati. Vendar pa bi imeli ti učitelji v domačem jeziku učiti pravilno besedo in pravilno pisavo. — Kdor sam nema, tudi dati ne more. — Pa od kod jemati? kje in kako se pa pripravniki uče slovenščine? Za ta predmet tudi nihče ne vpraša. — Pri katerej konferenci se je še kdo grajal, da premalo gleda na materni jezik? kdor ga popolnem izpusti, postane — — znabiti „nekaj več“. — Če dotični učitelj ali učiteljica zna slovenski ali ne, je vse jedno, da še bolje, če je ne zna, ker se na one bolj ozirajo, ki slovenščine ali ne znajo, ali je znati nočejo — pri kompetencah se to vidi. — V naših krajih se posebno pogosto jemljejo učiteljice na slovenske šole, ki ne znajo slovenski nič — prav nič, tako n. pr. v Teharjih, v Št. Jurji itd., kakor so mi zadnjič pravili ondošnji kolegi — in vendar oni uče slovensko deco. Tako je pri nas! Od druge strani se nam poroča, da ta Končnik slovenščine še omenjal nij, da je odgovarjal od pristopa k „Slovenski Matici“ itd. Zakaj preganja slovenske knjige i. t. d.

Razne vesti.

* (Mlad samoumorilec.) V Gradci je devetleten deček skočil z drugega nadstropja, da bi se usmrtil. Uzrok je bil ta, ker ga je mačeha preveč tepla. Ubogo smrtno ranjeno dete so prenesli v bolnico.

* (Deževno.) Nek gospod piše svojemu prijatelju iz topline: Tukaj gre zdaj uže tako dolgo dež, da najstarejše omrele ne vedo, kdaj so bile zadnjikrat zaprte.

Tujci.

13. septembra:
Evropa: Reichle iz Reke. — Mafizoli iz Italije. — Kopatsch iz Dunaja. — Schober iz Gradca.
Pri Slonu: Kujungie iz Trsta. — Kragelj iz Dunaja. — Brander iz Gradca. — Calafati iz Trsta. — Jener iz Kočevja.

Krčma v najem.

Na gospodstvu Ribnik se daje v najem krčma v Rezi, ki stoji pri metliško-karlovskij cesti, s 75 orali zemljišča vred na 3 ali več let po ofertnem potu na onega, ki bode največ ponudil. Pogoji najema se lahko poizvedo pri oskrbništvu. Dotične ponudbe naj se do 10. oktobra t. l. oskrbništvu pošljejo ali pa prineso. (256—3)

Oskrbništvo gospodstva Ribnik, pošta Metlika.

* (Srčen mornar.) Nek mornarski kapitan si dela malo ladjico, dolgo 20 čevljev, s katero se bode iz Trsta v Kalifornijo peljal, ustavi se v Limi v Peru. V tej ladjici bosta samo dva človeka. Stari mornarji pravijo, da tako nevarnega potovanja s tako majheno ladjico nij še noben človek imel.

Dunajska borza 14. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	65	gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68	"	15	"
Zlata renta	76	"	20	"
1860 drž. posojilo	112	"	50	"
Akcije narodne banke	859	"	—	"
Kreditne akcije	225	"	—	"
London	117	"	50	"
Napol.	9	"	42	"
C. kr. cekini	5	"	62 1/2	"
Srebro	104	"	60	"
Državne marke	57	"	75	"

Razglas.

Mestni magistrat naznani, da je prijem od visoke c. k. deželne vlade poslana podoba in popis krompirjevega žužeka, kolo-radni kebrček imenovanega, na ogled razpoložena, in da je njemu takoj naznaniti, če bi se ta mrčes kje zasledil. (262—1)

Mestni magistrat v Ljubljani,

10. septembra 1877.

Opica!

mlada, majhena in popolnem krotka, se prav cenó lahko kupi. — Več o tem se izve pri administraciji „Slov. Naroda“. (253—3)

„Marjetica“

izviren roman, spisal Anton Koder, se dobiva v Pajkovi tiskarni v Mariboru in pri g. knjigarju Lerherju v Ljubljani po 90 kr.

V „Narodne tiskarni“ v Ljubljani je izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenjev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Originalni Howe in Singer,

kakor tudi drugi izvrstni

šivalni stroji

s pismeno 5letno garancijo,

z vsemi vrstami ročne in strojeve svile in cvirna, strojevih olj in šivank, sploh vse, česar je treba za šivalne stroje vedno v največjem izboru po zopet znižanih fabriških cenah, dalje

Wertheimove kase in kasete

v vseh velikostih.

V mojej mehaničnej delavnici se šivalni stroji najbolj popravljajo in snažijo.

Za zunaj moj potnik, gospod Anton Grebence, sprejema rad naročila in daje tudi potrebni poduk o strojih.

Franc Detter,

v Ljubljani.

Stari ali nepriročni stroji vseh sistemov se proti originalnim Howe ali Singerjevim zamenjavajo in izplačujejo. (239—2)